

การปฏิบัติเบื้องต้น

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๐

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

คนมันมากขึ้นนะ คนเราเดี๋ยวนี้เต็มล้นโลก แล้วแต่ละคน คูติ ทางโลกเขาน่ะ เขาบอกว่าต้องมี คนเราเกิดมา มีตักฟาก มีวันเกิดมีต่างๆ กัน สิ่งต่างๆ กัน แล้วคนมันเป็น พันๆ ล้าน แล้วสิ่งใดเป็นเรื่องที่แท้จริง ฤกษ์ของคน เราถือฤกษ์ถือชัยกัน แต่ถ้า ธรรมเนียมไม่ถือฤกษ์ถือชัยนะ ธรรมเนียมเรานี้ถือความพร้อม ถ้าพร้อมที่ไหนให้ทำได้เลย เพราะทุกวินาทีมีคนเกิดและคนตาย ทุกวินาทีมีคนเกิดใหม่ตลอดเวลา แล้วก็จะมีคน ตายตลอดเวลา

แล้วการเกิดการตายของเราละ การเกิดและการตายของเรา คูติ ที่ผ่านมามีวันวิ สาขบูชา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดวันเพ็ญเดือน ๖ ตรัสรู้วันเพ็ญเดือน ๖ และ ปรีณิพานวันเพ็ญเดือน ๖ มันเป็นเรื่องที่มหัศจรรย์ มหัศจรรย์เพราะมันเป็นเหมือนวัน เดียวกัน

แต่เวลาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดถึงนะ เวลาเทศนาว่าการ แล้วย้อน ถึงว่ามันมีเหตุการณ์ในพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเคยเป็น เราเคย เป็นพญานาคชื่อภุริทัตตะ เราเคยเป็นพระโพธิสัตว์เราเคยเป็นๆ

คำว่าเคยเป็น ถ้าเราเป็นนั่น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องย้อนไปอดีตสิ แต่ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเรา เราเคยเป็นเพราะมันเป็นอดีตที่ผ่านมาในปัจจุบันนี้ นี่ก็ เหมือนกัน ตอนเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ นี่เราเคยเป็น เกิดตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าในปัจจุบันนี้ เราเคยเป็น แล้วปัจจุบันนี้เป็นองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า จิตดวงหนึ่งมันเวียนตายเวียนเกิดอย่างนี้แล้วเราก็เวียนตายเวียนเกิดอยู่ ในโลกอย่างนี้

เวลาเรามองออกไป เราจะเห็นนะ เราเห็นเด็กเกิดใหม่ เราเห็นเด็กไร้เดียงสา เรา จะมีความน่ารักมีความเมตตา แล้วเรามองถึงตัวเรานะ แล้วตัวเราดูความคิดที่ไร้เดียงสา ลี สิ่งที่เราไม่รู้ไร้เดียงสาทั้งนั้น ไม่มีใครรู้ไปหมดหรอก สิ่งที่ไม่รู้ไปหมดนะเว้นองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระอรหันต์บางองค์เท่านั้นนะ

บางองค์มีอภิญญา มีวิชาต่างๆ จะรู้ แต่บางองค์จะรู้โลกนอกโลกใน โลกในคือ โลกทัศน์จากภายใน โลกจากภายในนี้สำคัญมาก โลกภายนอก โลกนอกโลกใน กิริยา ภายนอกกิริยาภายใน เรื่องของภายนอกภายใน ภายนอกหมายถึงในครอบครัวเรา ใน สังคมของเรานี้ภายนอก

ภายในคือความรู้สึกของเรา อยู่ในครอบครัวของเรา ลูกหลานพ่อแม่เรามี ความสุขแต่ในหัวใจของเรานั้นก็กลัดกลอง โลกในถ้าแก๊ส กิเลสเกิดจากโลกใน พระ อรหันต์บางองค์ สามารถรู้แจ้งโลกใน แต่โลกนอกสุขขวิปัสสโก สุขขวิปัสสโก เดวิช โขต่างๆ สิ่งนี้มันเป็นไปจากโลกนอกโลกในที่มีมันเป็นไปอย่างนั้น

การเกิดและการตายของสังคมโลก สังคมโลกสังคมของวิญญูะ และเราก็คิดว่า เป็นสภาวะแบบนั้น แต่เราไม่เข้าใจเลยว่าจิตเรา ใจเรา จิตที่ตัวเกิดตัวตายมันเคยเกิดเป็น ไครมาบ้าง สมบัติ คุณวิเศษอมรรคกันนะ

คุณ วิเศษ โศกพิศนุราหณ์ เคยเป็นเจ้าของสมบัตินั้น แต่เวลาตายแล้วไปเกิด เป็นสุนัขในบ้านนั้น เกิดเป็นสุนัขในบ้านนั้น จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บิณฑบาตไป โศกพิศนุราหณ์เธอเป็นคฤหัสถ์เธอก็ตระหนี่ เป็นสุนัขเธอก็ยังตระหนี่ ขนาดเป็นเจ้าของสมบัตินั้น ตายไปเกิดมาเป็นสุนัขเฝ้าสมบัตินั้น

นี่ก็เหมือนกัน เราย้อนกลับมาที่จิตของเรา ถ้าเราเกิดเราตายในสมบัติของเรา ใน มรรคที่เราสร้างไว้ในสังคมโลก เราก็เกิดตายๆ มาใช้สมบัติเดิมที่เราสร้างไว้ แล้วเราเกิด มาในครอบครัวนั้นอีก ครอบครัวเราสร้างมา

คุณ วิเศษ โศกพิศนุราหณ์ ที่แม่ชี ที่ผู้เฒ่าจะไปจงครรภ์ของลูก จงครรภ์ของ หลาน รักหลานนั้นมาก ตัวเองยังไม่ตายเลย แต่หลานท้องแล้ว ไปปรึกษาหลวงปู่

หลวงปู่มั่นบอกให้กำหนดจิตเข้าไปตัด พอตัดปั๊บ นั่นก็แห้ง ถ้าไม่ตัดก็ไปเกิดเป็นลูกของ หลาน มันเวียนตายเวียนเกิดอย่างนั้น

แล้วดูในสังคมเป็นอย่างนั้น ฤกษ์ยามเป็นอย่างนั้น แล้วตัวเราเป็นยังไง จิตเราเป็น ยังไง เราศึกษาเรื่องใจของเราไหม ถ้าเราศึกษาเรื่องใจของเรา พุทธศาสนา ความสำคัญของ พระพุทธศาสนาสอนสิ่งที่ลึกซึ้งที่โลกเขาไม่มีกัน แต่สังคม วิชาการทางโลก วิชา พรหมศาสตร์ต่างๆ เขาสอนฤกษ์ยามยามดี มันพิสูจน์ได้ มันเป็นพรหมศาสตร์

สิ่งที่มันเกิดขึ้นได้มันเป็นวิชาการอันหนึ่ง วิชาการของโลกๆ ใจ แล้วเราก็ตื่นใน วิชาการของโลก เรามองมือด้านเดียว ฝ่ามือกับหลังมือ ใจ เรามองเห็นด้านเดียว เห็นเป็น สิ่งต่างๆ ที่ว่าเกิดมาในเรื่องของโลก แต่ฝ่ามือ สิ่งที่เรามองไม่เห็น ไม่เห็นหลังมือ สิ่งที่ไม่ เห็นเรื่องของใจ ใจที่พาเกิดพาตาย แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนมาที่นี้ ถ้าจบ จบกันที่นี้ละ

แล้วเรามา นั่งกันอยู่ที่นี่ ใครพามาๆ คุณ...พามาหรือ ...ไม่ได้พามาละ เขาเพียงแค่ ชวนมา ใจเราอยากจะมา ใจเราเองเป็นคนชวนร่างกายเรามา ถ้าใจเราไม่มาจะมานั่งอยู่ ที่นี้ได้ยังไง ใจเราเองต่างหากชวนมา ใจเราเองต่างหากใช้บริการของเขา ถ้าใจมันพามา ใจมันเวียนตายเวียนเกิด ก็ใจมันพาไป เจตนามันพาไป

เจตนาอยากเป็นอย่างนั้นอยากได้อย่างนั้นมันพาไป ถ้าเจตนาพาไป ถ้าสิ่งที้องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพาไป โลกใน ถ้าแก้โลกใน ศาสนาพุทธสำคัญตรงนี้ สำคัญ ตรงสอนเข้าไปที่สัจจะความจริง สัจจะความจริงมันอยู่ที่ในหัวใจของเรา สัจจะความจริง นะ สิ่งทีโลกนอกมันเป็นอนิจจัง สิ่งทีมันช่วยเหลือกัน มันเกี่ยวกักันมันความเป็นไปของ โลกเขาทั้งนั้นแหละ

สิ่งนี้ถ้ามีอำนาจวาสนา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ เวลาจะไปนิพพาน "อานนท์ เธอบอกเขาเกิดให้ปฏิบัติบูชา อย่างบูชาด้วยอามิสเลย" แต่ เรานี้เป็นอามิสบูชากัน ทำบุญกุศลให้เป็นอามิสหมดเลย มันได้บุญกุศล ก็บุญกุศลนั้น เป็นแรงขับเคลื่อน รถที่มามีน้ำมันมาทั้งนั้นเลย ถ้าน้ำมันหมดไปไม่ได้หรอก

จิตนี้ อำนาจวาสนาบารมี ได้อาศัยบุญกุศลเป็นเครื่องพาไป ถ้าจะเกิดอีกก็ขอให้
เกิดดี เกิดแล้วมีความสุขความเจริญ ความเจริญก็เจริญของโลก เจริญโดยสมมุติ แต่ถ้า
เจริญในวิมุติละ เจริญในความจริง ถ้าความเจริญอันนี้ ศรัทธาณะ อเสวนา จ พาลานัม
ปณทิตานญจ เสวนา

ถ้าเป็นสังคมโลกๆ สังคมโลกเราไม่คบคนพาล เราจะคบเพื่อนที่ดีเราจะคบ
บัณฑิตที่ดี แต่ถ้าเป็นนักปฏิบัติ เราจะไม่คบอารมณ์ที่พาออกไปนอกกลุ่มนอกรทาง อารมณ์ที่
เกิดประพฤติปฏิบัติ สิ่งที่เป็นอารมณ์ความรู้สึกจากภายใน คบคนพาลคบบัณฑิต ถ้าคบ
บัณฑิต มันจะเข้ามาจากสัจจะความจริงในหัวใจของเรา ถ้าสัจจะความจริงในหัวใจของ
เรา เราจะเริ่มเห็นฐานของจิต เห็นฐานของจิตนะ จิตสงบคืออะไร เกิดมานาย ก. นาย ข.
สมมุติทั้งนั้นแหละ พ่อแม่ตั้งให้ ไม่พ่อแม่ตั้งให้ก็ไปหาพระตั้งให้

แต่ถ้าจิตมันสุขขึ้นมา ใครเป็นคนตั้งให้ สมาธิใครเป็นคนตั้งให้ ถ้าหัวใจ
ความรู้สึกอันนี้ใครเป็นคนตั้งให้ บังคับตั้ง สันทิภูฏิกโก ความเห็นของใจ ใจเหมือนกับตัว
มันเอง นาย ก. นาย ข. นาย ง. มันอยู่ที่นี้ไง ถ้ามันอยู่ที่นี้ ภพ ภพชาติ

เราเวลาประพฤติปฏิบัติ เคยได้ยินได้ฟังไหม รื้อภพรื้อชาติสิคะๆ รื้อภพที่ไหนละ
ภพอะไร ชาติอะไร ชาติไทยหรือ ชาติไทย ชาติจีน ชาติลาวหรือ ชาติอยู่ตรงนั้น
หรือ ภพชาติมันอยู่ที่ไหน ภพชาติมันอยู่ที่ทะเลเบียนบ้านหรือ ภพชาติมันอยู่ที่ใจต่างหาก
ละ เกิดเป็นใคร กวาสวะ ถ้ามีตัวเรา เพราะมีเรา มีหัวใจมันถึงมีเรา

คนตายไปแล้วมันชาติอะไร ศพมันชาติอะไร ศพมันไม่มีชาติหรือก ดายที่ไหนก็
เผาด้วยกัน สิ่งต่างๆ เผาด้วยกันทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าโละรื้อภพรื้อชาติ มันจะไม่มีใครเห็น
ภพเห็นชาติเลย ไม่รู้จักตัวเองด้วย ตัวเองคืออะไร ชี้ไปสิ อวัยวะต่างๆ เดียวนี้ทาง
การแพทย์เขาเปลี่ยนได้หมดละ

ถ้าเป็นเราหรือ เวลาผ่าตัด ตัดทิ้งไปแล้วเอามาเก็บไว้ไหม ของเนาของ همین ไม่มี
ใครเก็บไว้เลย นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่าเราๆ มันอยู่ที่ไหนละ สิ่งที่ว่าเราๆ มันไม่มี
เลย สิ่งนี้มันเป็นอารมณ์ความรู้สึก สิ่งที่เป็นความรู้สึกนะ เขาชมสรรเสริญ โอ๊ย คืออกดีใจ
นะ เขาติฉินนินทา ทุกข์มาก สิ่งใดเผชิญหัวใจ โลกธรรม ๘ สิ่งนี้เกิดขึ้นมากับเรานะ

สุขจากภายนอก สุขจากภายใน ถ้าสุขจากภายในนะเราแสวงหากันที่นี้ไง บุญกุศลที่เราจะสร้างกันต่อไปข้างหน้า เราจะสร้างบุญกุศลไว้ในศาสนา มันจะเป็น ศาสนวัตถุ เวลาเราจะสร้างวัดสร้างวาถัน ขอให้ไปสู่สุคติขอให้ผู้ที่อยู่แล้วให้อยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข ที่อยู่แล้วขอให้เป็นสุขนะ ที่ยังไม่ได้มาขอให้มา ผู้ที่เป็นผู้ที่สัมมาทิฐิ ผู้ที่มีความเห็นถูกต้อง

สิ่งที่เราสร้างขึ้นมา สร้างขึ้นมาเพื่อการประพฤติปฏิบัติ เวลาเราถวายบาตรพระ เรื่องสังฆทานถวายบาตร พระออกบิณฑบาตอาศัยบาตรนี้ได้อาหารใส่บาตรทุกวัน ได้ดำรงชีวิต ก็เหมือนกับเรามีสิ่งดำรงชีวิตของเราตลอดไป สิ่งที่ดำรงชีวิตมันเป็นเรื่องของทาน เราเองเป็นคนอ่อนแอ เราเองเป็นคนไร้ไหว

ต้นไม่มีเปลือก มีแก่น มีกระพี้ เราเป็นสังคมาของชาวพุทธ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา อุบาสก อุบาสิกาที่เข้มแข็ง อุบาสก อุบาสิกาที่เป็นพระอรหันต์ในสมัยพุทธกาล ก็มี ในสมัยปัจจุบันนี้อุบาสก อุบาสิกาที่เป็นพระอริยเจ้า มี มีจริงๆ แต่เพราะเขามีแล้วเขากลับพูดออกมาใหม่ละ เพราะโลกเขาจะเชื่อกันได้อย่างไร

ถ้าเราเป็นอุบาสก อุบาสิกา เราเป็นสิ่ง เป็นส่วนของแก่น ของกระพี้ เราจะทำบุญอย่างนี้ เราจะสร้างผลของบุญอย่างนี้ เราทำได้แค่นี้ วุฒิภาวะของจิตมันมีได้เท่านี้ แต่ถ้าเวลาประพฤติปฏิบัตินะ อยากเป็นพระอรหันต์ อยากเป็นพระอริยเจ้า อยากจะเป็นสิ่งต่างๆ ขึ้นมา แต่เหตุมันไม่สมควรนะ เหตุมันไม่สมควร ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

อย่างเช่น เช่น ถ้าเรามีความมั่นคงๆ เรามีสติสัมปชัญญะ เราจะนั่งสมาธิ เพื่อเอาใจไว้อยู่ในอำนาจของเรา เอาความรู้สึก เอาความคิดไว้ในอำนาจของเรา ถ้าเราเอาความคิดความรู้สึกไว้ในอำนาจของเรา จิตมันจะเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าเป็นสัมมาสมาธิแล้วมันย้อนไปวิปัสสนา มันต้องแก้โรคแก้ภัย

จิตนี้มีโรคมีภัยนะ เพราะมันมีวิชา มันมีมาร มารเห็นไหม พระสมัยพุทธกาล เวลาทำสมาธิเสื่อมถึง ๗ หน เอามัดเชือกคอตัวเองเลยนะ เลือดพุ่งออกมานะ วิปัสสนาเดี่ยวนั้น เป็นพระอรหันต์เดี่ยวนั้นนะ มารคิดว่าพระองค์นี้เชือกคอตัวตายไป จะต้องยังไม่สิ้นกิเลส ต้องอยู่ในมือพญามารไง รื้อค้นหาไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

"มารเอ๋ย เธอไม่ต้องร้อจนฝุ่นตลบอย่างนี้หรอก เธอไม่เห็นวิญญาณของลูกศิษย์เราหรอก เพราะลูกศิษย์เราพ้นจากเธอไปแล้ว"

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรายังมีมารอยู่ในหัวใจ มันอยู่ในใต้ถุนของมาร มันอยู่ใต้อุ้งมือของพญามาร มันยังต้องเกิดต้องตายอย่างนี้ไปตลอด สิ่งนี้เป็นเชื้อไข มันเป็นสิ่งที่นอนเนื่อง อนุสัย นอนเนื่องมากับใจ ถ้าเราเริ่มแก้ไข ถ้าจะประพฤติปฏิบัติกันมันต้องมีศรัทธา มันต้องมีความจริงจัง ถึงบอกว่า ความจริงจังเราเห็นกันแต่วัตถุ เราเห็นคนมั่งมีศรีสุข ด้วยแก้วแหวนเงินทองว่าคนนี้มีอำนาจวาสนา

เราไม่เคยเห็นคนที่นั่งอยู่โคนไม้แล้วมีจิตใจที่เข้มแข็ง เอาหัวใจของตัวเองไว้ในอำนาจ คนนั้นต่างหากที่มีวาสนา เราไปมองวาสนากันที่ยศถาบรรดาศักดิ์ เราไปดูอำนาจวาสนากันว่ามีสถานะใด เราไม่เคยมองอำนาจวาสนาของคนที่นั่งอยู่โคนไม้เลย คนที่นั่งอยู่ในถ้ำ คนที่ออกผจญภัยกับสัตว์ เสือต่างๆ

คนคนนั้นมีอำนาจวาสนาเพราะใจของเขาเห็นสิ่งที่เรามองไม่เห็น ใจของเขาเห็นสิ่งที่มีค่าที่เรามองไม่เห็น เราไปมองเห็นแต่สิ่งที่ว่าเราเห็นด้วยตา เราสัมผัสกันสังขมยอมรับสังขมให้ค่า แต่ถ้าหัวใจเราเอาไว้ในอำนาจของเรา เทวดา อินทร์ พรหม ในวิภวัญชามากกราบมาไหว้นะ ทำไม เทวดา อินทร์ พรหม มาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าล่ะ ทำไมเทวดา อินทร์ พรหม มาฟังเทศน์ของครูบาอาจารย์เราล่ะ ฟังเทศน์เทศน์มาจากไหนล่ะ

ถ้าเราเทศน์กันพระทั่วไปเทศน์ก็ทางตำราเทศน์กัน อ่านหนังสือณะเดี๋ยวนี้เราฟังเทศน์เองก็ได้ เราดูพระไตรปิฎกในคอมพิวเตอร์ก็ได้ สิ่งนี้มันออกมาจากนั้น แต่เวลาครูบาอาจารย์เทศน์ เทศน์มาจากไหน เทศน์มาจากใจ ใจที่มันรู้ใจ ใจที่มันรู้ว่าสิ่งที่มันนอนเนื่องมันมายังใจ วิธีการของมารมันหลอกเรายังไง รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

เป็นบ่วงของมาร รูป รส กลิ่น เสียง มันไม่เป็นมารเลย มันไม่เป็นโทษกับใครเลย ถ้ารูป รส กลิ่น เสียง เป็นโทษนะ เสียงที่พูดอยู่ ถ้าไม่มีเสียงเราจะสื่อความหมายกันได้

อย่างไร เสียงก็คือเสียง รูปก็คือรูป รสก็คือรส มันเป็นธรรมชาติของมัน เพียงแต่คนไปติดมัน มันเป็นบ่วงของมารมันไปล่อ แล้วเราก็มีมารอยู่ใช่ไหม มันเป็นบ่วงมันเป็นเชื้อล่อ แล้วมารก็ชอบ

พอมารชอบมันก็กินเหยื่ออย่างนั้น พอกินเหยื่ออย่างนั้น มันก็ลากเราไปด้วย มารมันกินเหยื่อ ถ้ามันกินเหยื่อแล้วมันไม่ลากเราไป ทุกข์ก็พอแรงนะสิ พอมารมันกินเหยื่อแล้วมันก็อยากได้ อยากได้เราก็แสวงหา แสวงหาเราก็ออกไปทุกข์ไปอยาก เราก็งัดเดินผ่านกระโดดไปกับมารตลอดเลย

รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร และถ้าเราควบคุมของเราได้ เห็นนุฏิกภาวะ สิ่งในโลกเราใช้กันอยู่นี้ละ ทุกคนคูสิ การตลาดเขาต้องพยายามจะหาให้ได้กว้างๆ นะ เขาพยายามจะให้เราได้ซื้อได้ใช้ของเขาอยู่แล้ว เราไม่ต้องห่วงหรือว่าสมบัติทางโลกเราจะไม่เคยใช้สอย มันเคยใช้เคยสอยเคยสัมผัสกันมาทั้งนั้นละ แล้วเราก็อาจจะได้ เคยสัมผัสกันมาแล้วก็ได้ เราอาจเป็นเจ้าของเดิมของมันก็ได้ แล้วจะรู้ได้ยังไงละ

แต่ถ้าเราวิปัสสนาเข้าไป มันรู้หมดมันเห็นหมดนะ มันรู้หมดมันเห็นหมดเพราะอะไร เพราะถ้าไม่รู้หมดไม่เห็นหมดสิ่งนี้มันคืออะไร สิ่งนี้ทางพุทธคือสิ่งที่มันเป็นนิรวณฺ์ นิรวณฺ์ธรรมมันทางกันความจิตที่เป็นความสงบ จิตมันสงบได้มันต้องผ่านนิรวณฺ์นี้เข้าไป แล้วสิ่งนี้มันเป็นความสงบสยมันเป็นความนิรวณฺ์ของใจ

ถ้ามันเป็นความนิรวณฺ์ของใจ ถ้ามันผ่านนี้เข้าไป แล้วสิ่งที่ผ่านเข้าไปมันก็เป็นข้อมูลเดิม ข้อมูลเดิม รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ สัญญาความจำได้หมายรู้ เรามาจากไหนเราซื้ออะไร ในบัตรประจำตัวของเราเลขที่เท่าไร เราจำได้หมดนะ สิ่งที่เราจำได้เป็นสัญญาใจไหม แล้วเดี๋ยวมันก็ลืม

แต่เวลาถ้ามันย่อยสลายไป สิ่งบุญหรือบาปที่ย่อยสลายไป นี้ อวิชา ปจฺจยา สงฺขารา สงฺขารา ปจฺจยา วิญฺญาณํ สัญญาอย่างนี้ มันจะซบลงไป ในจิตปฏิสนธิ วิญฺญาณมันมี ๒ วิญฺญาณนะ วิญฺญาณในขั้น ๕ วิญฺญาณในรับรู้ วิญฺญาณอย่างนี้ มันวิญฺญาณสื่อความหมายในโลกมันเป็นวิญฺญาณอันหนึ่ง

วิญญูณอย่างนี้เกิด ๆ คับ ๆ แต่วิญญูณอีกตัวหนึ่ง วิญญูณจิตปฏิสนธิจิตมันเป็น วิญญูณตัวละครเหยียดตัวพาเกิดพาตาย เวลาคนมันเกิดมันตายมันถึงจำภพชาติตัวเองไม่ได้ ใจ แต่เวลาถ้าจิตมันย้อนกลับเข้าไปถึงข้อมูล ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึง จำได้หมด เห็นหมดเลยนะเป็นพระโพธิสัตว์ เป็นพระเวสสันดรเป็นต่าง ๆ

ทำไมเห็นได้ละ เพราะอะไร เพราะสิ่งที่เคยเป็น เราเคยใช้ชีวิตนี้มาทั้งชีวิตเลย แล้วพอมันตายไป จิตนี้ไปเกิดใหม่ สิ่งที่ว่านี้มันไม่รู้ ไม่รู้ว่ามันเกิดในสถานะใหม่ มันเป็นคนใหม่แต่จิตอันเดิม มันเป็นภพใหม่ สถานที่ใหม่ แต่จิตเดิมตลอดไป

ถ้าจิตเดิมตลอดไป เวลาเข้าไปถึงข้อมูลเดิม มันจะไปรื้อค้นตรงนั้น สิ่งนี้มันเป็น บุปเพณิวาसानุสติญาณ จุศุปปาทญาณ มันแก้กิเลสไม่ได้ การแก้กิเลสคืออริยสังขารนั้น เพียงแต่ว่าจิตนี้มันมีอยู่ ข้อมูลมันมีอยู่ มันถึงทำให้ความรู้สึกความนึกคิด อานาจาสนา ของคนต่าง ๆ กันไป

ต่าง ๆ กันไป อยู่ที่มีการแก้ไข อยู่ที่มีการสะสม อยู่ที่มีการกระทำ ถ้าการกระทำมันฝัง มาทั้งหมด ถึงว่า ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ แน่นอน ๆ เพราะการกระทำเกิด มาจากความรู้สึกของเราทั้งหมด ความรู้สึกเราเองเป็นคนเริ่มต้นคิดเริ่มต้นกระทำ ถ้าไม่มี มโนกรรม ใจไม่ได้หมาย ไม่ได้คิดนะ ทำไม่ได้พูดไม่ได้ คิดไม่ได้ มันคิดออกมาจากใจ ก่อน แต่มันละเอียดลึกซึ้ง จนเรามองไม่เห็นใจ

สันตติ เกิด-ดับ เกิด-ดับ เกิด-ดับ มันความคิดตลอดมาอย่างนี้ แล้วมันต่อเนื่องมา ตลอด แล้วเราก็ไม่เข้าใจมัน แล้วถ้าไม่มีศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรา จะเชื่อเรื่องอย่างนี้ไหม ถ้าเราเชื่อเรื่องอย่างนี้นะ

คูสิ ในปัจจุบันกระแสโลกแรงขนาดไหน เราไปเชื่อการประชาสัมพันธ์เราไปเชื่อ สื่อต่างๆ กันหมดเลย แล้วเราก็เป็นเหยื่อของมันแล้วเราก็ไม่รู้ว่าจะอะไรจริงอะไรเท็จ แต่ ถ้ามีการประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดถึงเรื่องกาลามสูตรนะ อย่า เชื่อเพราะอาจารย์เราสอน อย่าเชื่อเพราะสังคมเชื่อตามๆ กันมา อย่าเชื่อ ให้เชื่อ ประสพการณ์ตรง ให้เราปฏิบัติขึ้นมา สัมผัสขึ้นมา นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราเชื่อในศาสนา พุทธนะ ต้องมีปริยัติ ปฏิบัติ การประพฤติปฏิบัติเป็นการทดสอบ ทดสอบตรวจสอบๆ

ถ้าเราทดสอบตรวจสอบ ถ้ามีอำนาจวาสนา ทำไมถึงคำว่ามีอำนาจวาสนาละ เพราะมีอำนาจวาสนา คุณก็เขาขุดบ่อน้ำกัน บ่อน้ำบางแห่งแหล่งน้ำไม่ไม่ต้องขุดลึกหน่อย ไร่ไหม แหล่งน้ำที่มันมีขุดตื้นๆ ก็มีไร่ไหม อำนาจวาสนานั่งอยู่ด้วยกัน ๑๐ คน บางคน นั่งปั๊บบ่บได้เลย บางคนนั่งไป ๒๐ ปีไม่ได้เลย

แหล่งน้ำตื้น แหล่งน้ำลึก แต่มีแหล่งน้ำใหม่ มีแน่นอนนะ ถ้าไม่มีแหล่งน้ำจะมี หัวใจได้ยังไง ถ้าไม่มีแหล่งน้ำเราเป็นคนตายหมด คนตายคือหมดแหล่งน้ำ คนยังมีชีวิต อยู่มีแหล่งน้ำเพราะมีหัวใจ ถ้ามีหัวใจมันขุดได้ทั้งนั้นแหละ เพียงแต่มันตื้นลึกต่างกัน เท่านั้น ถ้ามีความจงใจ นี้อำนาจวาสนาใจ

แล้วอำนาจวาสนามาจากไหน ก็มาจากที่เราทำกันอยู่เนี่ย มาจากบุญกุศล มาจากการ กระทำของเรา มาจากเจตนาของเรา แล้วบุญของเรา บุญมันเกิดจากอะไรล่ะ เขาบอก ปฏิบัติแล้วได้บุญอะไร ทำบุญร้อยพันหนไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิ์หนึ่ง ถือศีล บริสุทธิ์ร้อยพันหนไม่เท่ากับเกิดสมาธิขึ้นหนึ่ง

แล้วเรานั่งสมาธิกันนี่ คิดสิ ถ้าเราย้อนกลับไปเท่ากับทำทานเป็นหมื่นหน เราสละ ทานหมื่นหน ถ้าเรานั่งสมาธิจิตสงบหนึ่งมันเหมือนกับทำบุญหมื่นหนนะ คุณ เห็น ไร่ไหม สิ่งที่มีคุณค่าแต่เราไม่เข้าใจ เกิดเป็นชาวพุทธไปหาพระลำบากมาก พระให้ทำแต่ ทานๆ ไม่ใช่บอกพระให้ทำทานนะ พระที่มีคุณสมบัติในใจนะ ถ้ามาทำทานมันโกดัง เก็บมันไม่พอที่จะเก็บนะ เพราะอะไร มันเป็นเรื่องของท่าน

แต่เรื่องสิ่งที่เราเป็น เป็นการแสดงออกของน้ำใจ เรามีน้ำใจเราอยากแสดงออก เราถึงสละทานออกไปไร่ไหม ทานนี้ก็เพื่อใจไร่ไหม แล้วเพื่อใจถ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ร้อยพัน พันหน หมื่นหน ก็ทำความสงบของใจขึ้นมามันก็อย่างนั้น มันเป็นการ แสดงออก มันเป็นเรื่องของสังคม เรื่องของวุฒิภาวะของเด็ก ของใจผู้ที่เข้ามาใหม่ มันก็ ต้องเริ่มจากทานก่อน ให้รู้จักทำทาน มีทานแล้วมันก็จะเข้าไปวัด ไปวัดก็จะฟังธรรม

พอฟังธรรมก็จะปรับวุฒิภาวะขึ้นมาให้สูงขึ้น พอสูงขึ้นก็จะเริ่มประพฤติปฏิบัติ อยู่บ้านก็วัดใจมีลมหายใจเข้าออกตลอดเวลา มันทำได้ทั้งนั้นนะ

ศาสนาพุทธนะศาสนาของผู้ประเสริฐ ศาสนาของผู้ที่เป็นนักปราชญ์ ทุกคนมี
 สิทธิที่จะทำได้ ไม่ใช่จะต้องทำแ่งเดียวจะต้องทำอย่างนี้ มันไม่ใช่ มันทำได้ทุกๆ จริต
 นิสัย ทุกๆ ความชอบ และความชอบนั้นต้องเป็นสัมมา เป็นสัมมาให้มันเข้ามาถึงถึงจะ
 ความจริงนะ ถึงจะความจริงคือความรู้สึกเรา

ความรู้สึกของเราละ ในความรู้สึกเรา มันมีบวกและลบ บวกหมายถึงความที่
 ถูกต้องและดีงาม ลบหมายถึงเราไม่เข้าใจ แล้วมันเป็นอย่างนั้น เวลาปฏิบัติที่มันจะ
 ใจั่วใจวน มันใจั่วใจวนตรงนี้ไง ตรงที่มันเป็นสัมมา สัมมาเป็นความถูกต้องมันเข้ามา มันจะ
 เป็นถึงจะความจริง แต่ถ้าเป็นมิจนขึ้นมา มันแสดงขึ้นมาแล้วเราไม่รู้

เราไม่รู้เราไม่เข้าใจ แต่แล้วเราพยายามจะเคลมว่าเป็นอย่างนั้นๆ เหมือนไม่ได้ ดู
 สิ เวลาหลงตา ท่านอยู่ที่บ้านผือ จิตมันสงบขึ้นมาแล้วมันก็ออกเสวยความรู้สึกและสงบ
 เข้ามา

“เอ๊ะ อย่างนี้ไม่ใช่พระอรหันต์หรือ”

เพราะท่านเรียนเป็นมahamanะ ท่านบอก

“เอ๊ะ อย่างนี้ไม่ได้ เอ๊ะ อย่างนี้คือสงสัย”

ไม่ยอมรับ ไม่ยอมรับอย่างนี้ แต่ถ้าไม่มีสตินะ เอ๊ะ เราไม่ใช่พระอรหันต์หรือ มัน
 จะบอกใหม่ๆ แล้วเราก็จะหลงความรู้สึกของเราไป แต่ท่านบอกว่า “เอ๊ะ” อย่างนี้เราไม่
 เอา ถ้าไม่เอาๆ ก็ต้องปฏิบัติใหม่ ถึงกลับจากอำเภอบ้านผือ ที่ว่าเป็นโรคเสียคหัวใจ
 กลับไปที่ดอยธรรมเจดีย์ แล้วไปพลิกฟ้าคว่ำดินกันอยู่ที่หลังเขาดอยธรรมเจดีย์

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติไป ฝ่ายลบในหัวใจมันจะสร้างภาพ แล้วมีครูบาอาจารย์
 เทศนาว่าการไว้มันจะจับไว้เป็นแนวทาง มันจะเป็นวิปัสสนิกแล้วใจมันจะนึกภาพได้
 มันจะสร้างออกมา สร้างออกมาเพื่ออะไร นี่กิเลสมันสร้างอะไร กิเลสมันเอาธรรมมา
 แอบอ้าง มันสร้างเพื่อจะให้เราเชื่อมั่น ถ้าเราเชื่อกิเลสนะ แล้วเราไม่ประพฤติปฏิบัติ แล้ว
 เราก็จะติดอยู่กับความเห็นของกิเลสเห็นใหม่

มารมันขุดหลุมล่อไว้ไง มารมันขุดหลุมล่อไว้ ว่าเรานี่ประพฤติปฏิบัติได้ผลแล้ว มารมันประพฤติปฏิบัติว่า เราทำแล้ว คน เราจะใช้จ่าย จับจ่ายใช้สอยเราต้องมีทุน เวลาจิตเป็นสมาธิเป็นทุน แล้วพอมันบอกว่าสิ่งนี้เป็นผลแล้ว เราก็ใช้จ่ายทุนโดยฟุ่มเฟือย พอทุนเราหมดแล้วนะ เวลาจิตมันติดแล้ว พอดิตก็ว่าสภาวะ สภาวะที่เป็นธรรม เราก็ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย

พอจิตมันเสื่อมนะ พอมันคลายออกมานะนั่งคอตกละ นี่ก็ไม่ใช่เพราะอะไร เพราะพอมันเสื่อมปั๊บ มันจะเกิดความฟุ้งซ่าน มันจะเกิดความกระทบกระเทือนของใจ ใจมันจะทุกข์มาก แล้วทุนก็ไม่มี อะไรก็ไม่มี ต้องกลับมาพุทโธๆ กันใหม่

เวลาปฏิบัติ เจริญแล้วเสื่อมๆ สิ่งนี้เกิดขึ้นมาจากการกระทำของเรา นะ ประสพการณ์อย่างนี้มันจะมีกับเรา แล้วมีครูมีอาจารย์คอยแนะนำ เป็นที่พึ่งนะ นักมวย เขายังมีพี่เลี้ยงเลย นี่ก็เหมือนกัน เราประพฤติปฏิบัติ ถ้ามีครูมีอาจารย์นะ เหมือนมีพี่เลี้ยง คอยให้น้ำ คอยบอกเทคนิคการต่อสู้ คอยการกระทำ

แล้วเราเกิดมาเราพบใหม่ เราเกิดมาในปัจจุบัน หลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นเป็นผู้บุกเบิกมา นำทางมา แล้วเรามาประพฤติปฏิบัติ ศาสนาเจริญ เจริญตรงนี้ไง ไม่ใช่เจริญที่วัตถุนะ ไม่ใช่เจริญที่คนนับถือมากนับถือน้อยนะ เจริญในหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ แล้วได้ทำคุณธรรมจริงขึ้นมาจากหัวใจ แล้วคุณ ความเศร้าหมอง ความเป็นอกติ กิเลสในหัวใจมันจะทำให้เราเศร้าหมอง

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติแค่จิตสงบนี้ จิตเราจะส่องแผ้ว จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส แล้วจิตเดิมแท้ที่ส่องใส ส่องใสมันเศร้าหมองส่องใส มันเป็นของอนิจจัง แต่ถ้าเราวิปัสสนาไปเวลาเราทำไป มันหนีออกจากความส่องใส ความส่องใสเป็นพลังงานแต่เวลาเกิดวิชาการเกิดมรรคขึ้นมา มันจะรวมตัวเป็นมรรคสามัคคี มันสมุจเฉทปหานเข้าไป จิตนี้มันส่องแผ้วออกไป

ธรรมแท้ๆ มันอยู่ที่ไหนมันก็สว่าง คุณิ พระอาทิตย์ขึ้นมา มันถึงสว่าง ถ้าไม่มีพระอาทิตย์มันจะมืด แต่ถ้าในใจของผู้ที่พ้นกิเลสมันสว่างส่องแผ้ว เทวดา อินทร์ พรหม เขาถึงเห็นตรงนั้นไง เขาเห็นนะ เห็นมาจากความคิด เห็นมาจากในหัวใจของเราคิดดีคิดชั่ว เห็นแต่ใจของเราว่ามีบุญกุศล เห็นแต่ใจว่ามีอำนาจวาสนาบารมี ผู้ที่รู้จริง แต่ไม่มี

อำนาจวาสนา เทวดาเขามาหาเนื้อที่ถือกันไม่ได้ไง มาปกป้องมาดูแลแต่ถือให้เขาไม่ได้
ต่างคนต่างอยู่กันอย่างนั้น

แต่ถ้ามันถือกันได้ ภาษาใจ ใจความรู้สึก เวลาใจมันเป็นทุกข์มันก็รู้จักว่าเป็นทุกข์
ใจมันมีวิธีการดับทุกข์มันก็รู้จักวิธีการดับทุกข์ ใจที่ว่า เหตุที่มันจะสร้างให้เกิดการดับ
ทุกข์ มันก็รู้เหตุแห่งทุกข์ ผลที่เกิดจากการดับทุกข์มันก็ดับทุกข์เห็นไหม สิ่งนี้ เทวดาเขา
อยากจะฟังตรงนี้ เพราะเทวดามันเป็นเรื่องของใจล้วนๆ เป็นเรื่องของทิพย์ เขาเห็นหมด
เขารู้หมด แต่เขาไม่รู้วิธีการ เขาไม่รู้วิธีอะไร

แล้ววิธีสั่งมันเป็นนามธรรม แล้วมันจะไปศึกษาที่ไหนล่ะ แต่ถ้าศึกษากับใจผู้ที่
ทำแล้วได้ผล สิ่งนี้ พุทมาเถอะ อย่างของเรา ของๆ เรา เราทำมากับเรา เขาจะถามยังไงเรา
ก็ทำได้ เราจะบอกได้หมดวิธีการของเรา จิตถ้ามันผ่านกระบวนการของอริยสัจ มันจะ
เข้าใจทุกข์ ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ ละด้วยอะไร ละด้วยมรรค มรรคละแล้วเกิด
อะไร เกิดนิโรธ

ไอ้ของเราละ ของเรานี้แหละทุกข์ ทุกข์ แล้วเหตุละ ไม่รู้ แล้วทุกข์ๆ ไม่ใช่เหตุด้วย
มันเป็นผลของทุกข์ เวลาทุกข์ขึ้นมา ทุกข์ใหม่ ทุกข์ๆ ทุกข์เกิดจากอะไรละ ทุกข์เกิดจาก
ตัณหา ตัณหามันขึ้นนะ มันทำลาย มันมีตัณหาที่มีความต้องการ มีการผลักไส ตัณหา
วิภวตัณหา เพราะมันผลักไส มันมีพลังงานแล้วมันถึงเกิดความขัดเคืองใจ มันถึงเป็นทุกข์
ของเรา

พอมันเป็นทุกข์ของเรา เรารู้ว่าเป็นทุกข์ แต่เราไม่รู้เหตุที่เกิดทุกข์ เราไม่รู้จักมัน
นะ เราเห็นแต่ทุกข์แต่ไม่รู้จักที่มาของทุกข์ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ ทุกข์
ควรกำหนด เห็นไหมนี่อริยสัจ ทุกข์ควรกำหนด กำหนดของทุกข์ แล้วกำหนดทุกข์แล้ว
ไปละทุกข์ได้ใหม่ แล้วไปละที่ผลได้ใหม่

มันละที่เหตุ ถ้าละที่เหตุ ย้อนกลับไปเหตุ เหตุนี้เกิดจากอะไร ย้อนกลับไป
เหตุ เหตุเกิดจากตัณหาความทะยานอยากเป็นสมุทัย ถ้าเหตุเกิดจากตัณหาความทะยาน
อยากแล้วอะไรที่รู้จักเหตุ อะไรไปรู้จักมันละ ก็ปัญญาไง ถ้าปัญญาไม่มีสมาธินะ มันจะ
เป็นโลกีย์ปัญญา มันก็เทียบทางวิชาการเลย เป็นอย่างนั้นๆ นะ

แต่ถ้าเป็นสมาธินะ สมาธิเกิดที่ไหน สมาธิเกิดจากใจนะ ใจฟุ้งซ่าน ใจสงบ ถ้าใจฟุ้งซ่าน ใจสงบ ใจเป็นสมาธิ นี่มันเป็นภพ เป็นงานชอบ ถ้างานชอบ งานในการกำจัดเหตุให้เกิดทุกข์ มรรคมันเกิดตรงนี้ ทุกข์มันเกิดที่ใจ แล้วเหตุการณ์ มารมันก็อยู่ที่ใจ เวลามันขัดเคือง มันก็ขัดเคืองกันที่ใจ

เวลาเราทำทุน คือทำสมาธิได้ ทุนที่มีแล้ว ทุนที่มีฐานะแล้วมันหมุนเข้ามา มันก็เกิดปัญญาขึ้นมามันก็อยู่ที่ใจ มันเกิดขึ้นกับใจทั้งหมดเลย อริยสัจเกิดที่ใจ อย่างที่ว่า สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ มันเลี้ยงปากชอบ แต่ถ้าเลี้ยงชีพชอบจากหัวใจ มรรคเลี้ยงชีพชอบ ความเป็นปัญญาเห็นชอบเห็นใหม่ ศาสนาสำคัญอย่างนี้ แล้วคนจะทำอย่างนี้ได้มันต้องมีพื้นฐาน มันต้องมีสติ มันต้องมีอำนาจวาสนาเพราะมันเป็นงานดีกลับ

คูลี ขนาดที่ว่าเราทำครวกัน มีเครื่องครัวทั้งหมดเลย เรายังทำผิดทำพลาด ทำผิดทำพลาดทำใหม่ทำเกรียม แล้วนี่มันเป็นนามธรรม เป็นมรรคในใจ งานชอบเพียรชอบ คำริชอบ คบบัณฑิตคบมิตรชอบ ต่างๆ เกิดจากใจแล้วใคร่ครวญขึ้นมา แล้วยกขึ้นมาเป็นมรรคสัจ เป็นมรรคสัจในหัวใจ

เวลามรรครวมตัว มรรคขับเคลื่อน นี้ธรรมจักรๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธรรมจักรๆ จักรนี้เคลื่อนแล้วไม่มีใครสามารถจะย้อนกลับได้ ไม่สามารถย้อนกลับได้เพราะมันเป็นใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว ใจดวงนั้นเป็นพระอรหันต์แล้ว

แล้วเวลาเทศน์ เทศน์วิธีการไม่มีใครเคลื่อนกลับได้หรอก เพราะวิธีการอันนี้ มันเป็นผลมาจากใจดวงนั้น มันถึงเป็นของจริงแล้วไม่มีใครเคลื่อนได้ เว้นไว้แต่หมดยุคหมดสมัยไป มา ๕,๐๐๐ ปี แล้วพันกัทรก็ไปแล้ว พระศรีอริยเมตไตรยถึงต้องมาตรัสรู้เหมือนกัน กำจัดทุกข์นี้เหมือนกัน

เราเป็นชาวพุทธ ศาสนาที่เขาสอนกันนะ ศาสนาโลกๆ ศาสนาพุทธของเรา คำรับคำร่าต่างๆ เป็นเรื่องของโลก แล้วโลกชี้ทวนกระแส ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเน้นตลอดว่า ทวนกระแสๆ ทวนกระแสกลับมาที่ใจของเรา ทวนจากโลกนอกเข้าไปในโลกใน โลกในคือสุขและทุกข์ แล้วแก้ไขที่สุขและทุกข์นี้ แล้วเราจะเป็นผู้ที่ได้เป็นสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอวัง

ต่อไปเลย

โยม : มีโยมกราบขอความเมตตาท่านพระอาจารย์ครับ ถามว่า องค์ภาวนาให้จิตตั้งมั่นมีหลายแบบ ทำอย่างไรเราจึงจะรู้แน่ชัดว่าแบบไหนที่ถูกกับจริตของเรา

หลวงพ่ : องค์ภาวนามีหลายแบบมาก มีหลายแบบนะจนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ ๔๐ วิธีการ ๔๐ วิธีการ ที่นี้เวลาเราภาวนา ที่ว่าเราภาวนากันแล้วเราไขว่ไขว่กันเพราะอะไร เพราะอย่างที่เรารู้สึกเมื่อไหร่ ว่าอำนาจวาสนาเราน้อย เราไปเชื่อใจ ถ้าเราจะเชื่อนะ เราต้องจับตรงนี้เป็นตัวตั้งก่อน ตัวตั้งคือกรรมฐาน ๔๐ ห้องขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ พุทธานุสติ ธัมมานุสติ สังฆานุสติใจ

แล้วถ้ามันพูดนะ แล้วถ้าเราภาวนา อานาปานสติกำหนดลมหายใจ อานาปานสติ กำหนดลมหายใจเข้าลมหายใจออก พุทโธก็ได้ ถ้าความถูกต้อง โดยกรรมฐาน ๔๐ ห้อง ถูกต้องหมด เพียงแต่มันเทคนิคนะ เทคนิคของครูบาอาจารย์เรา

เทคนิคหมายถึงว่าเอาพุทโธกับอานาปานสติมาบวกกัน เพราะพวกเรานั้นเด็กๆ คำจะสอนเด็กๆ ต้องสอนให้ชัดเจนใช่ไหม อันนี้เอาอานาปานสติ กำหนดลมหายใจเข้าก็นึก “พุท” ลมหายใจออกก็นึก “โธ” แล้วก็ภาวนาไปให้มันเป็นรูปธรรมใจ ให้เราจับต้องได้ง่ายๆ ใจ เพราะการฝึกมันฝึกยากเพราะถือว่าเป็นนามธรรม เพราะลมหายใจเข้า ลมหายใจมันเป็นอานาปานสติ เรากำหนดลมเฉยๆ ก็ได้

กำหนดพุทโธอย่างเดียวก็นึกได้ ที่นี้พอเอามาจับ เริ่มต้นมันทำได้ยาก เหมือนกับของที่เรารู้ทำได้ยากเราเอามารวมกันให้มันเป็นรูปธรรมจับได้มันคง แต่พอทำไปแล้วมันต้องมีอุบายแก้ไขไปได้เรื่อยๆ เช่น พอภาวนาไป เวลา พุท กว่าจะ โธ ลมหายใจมันช้า พอจิตมันเริ่มมีพื้นฐานเราวางอันใดอันหนึ่งก็ได้ คือวางลมไปเลยก็ได้

พุทโธๆ เฉยๆ ก็ได้ วางพุทโธไปอยู่กับลมหายใจเฉยๆ ก็ได้ เพราะว่ามันต้องมีนะ ต้องมีแบบ เด็กมันจะหัดฝึกเดินมันต้องมีอะไรเกาะไปก่อน คำบริกรรมนี้สำคัญมาก ถ้าไม่มีคำบริกรรมเราดูเฉยๆ มันเหมือนกับว่า เหมือน ในระบบการศึกษา เด็กถ้ามีการศึกษามันจะมีความรู้ของมัน กับเด็กที่ศึกษาด้วยตัวเองโดยไม่เข้าระบบ

ทีนี้ถ้ามันมีการศึกษา ถ้าเรามีคำบริกรรม มันอยู่ในระบบการศึกษา ยิ่งไงก็แล้วแต่ เด็กคนนี่ต้องจบการศึกษาจริงไหม นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีคำบริกรรม พุทโธก็ได้ ลมหายใจก็ได้ ต้องเกาะไว้ จำไว้ให้แม่นเลยว่าต้องเกาะ อันนี้มันเป็นประสบการณ์ของครูบาอาจารย์นะ ตั้งแต่หลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นลงมาเลย

ถ้าไม่มีคำบริกรรมมันจะเป็นได้กึ่งสมาธิ ไม่ใช่สมาธิ มันได้กึ่งสมาธิตรงไหนรู้ไหม สมมุติเรา เราทำอะไรด้วยอารมณ์ของเรา แต่พอเรากำหนดดูมัน มันก็จะอยู่นิ่งๆ ของมัน มันได้แค่นี้ แต่ถ้าเรามีคำบริกรรม เพราะพอเราทำอะไรก็แล้วแต่ พอมันอยู่ในกึ่ง คำว่ากึ่งนะ ถ้าเรามีคำบริกรรมต่อไป คำว่ากึ่งเพราะอะไร เพราะพอมันถึงถึงโดยสามัญสำนึกของคน ชอบสะดวกชอบทำอะไรง่ายๆ แล้วพอมันกึ่ง มันว่างๆ ก็เข้าใจว่าเป็นสมาธิแต่ไม่ใช่

ถ้ามันเป็นสมาธิ มันจะมีกำลังของมัน เช่นนักกีฬา เวลาเขาฝึก เขาออกกำลังกาย นักกีฬาส่วนใหญ่ต้องมีพื้นฐานต้องออกกำลังกายก่อน และก็มาฝึกทักษะทีหลัง เราพุทโธๆๆ ไปมันกึ่ง พอมันกึ่งมันฝึกไม่ได้ไง เพราะอะไร เพราะมันไม่มีกำลังของมัน แต่ถ้ามีคำบริกรรมต่อไปนะ พอมันกึ่งก็พุทโธ

พอถึงแล้วสังคมบอก ทุกคนจะพูดอย่างนี้นะ พุทโธๆๆ จนพุทโธไม่ได้ นี่กึ่ง เพราะคำว่าพุทโธไม่ได้หนึ่ง รู้ว่าว่างหนึ่ง รู้ว่าว่างๆ นี่ไม่ใช่สมาธิ นี่กึ่งนะ รู้ว่าว่างเพราะอะไรรู้ไหม อย่างเช่น เช่นเราคิดฟุ้งซ่านอยู่ แล้วเราคิดถึงธรรมะ คิดถึงอะไรก็แล้วแต่ มันจะหยุด มันจะกึ่ง มันหยุดเฉยๆ คำว่าหยุด มันจะว่างๆ ใจ รู้ว่าว่าง แต่รู้ว่างอย่างนี้ แล้วให้วิปัสสนาได้ไหม ให้ทำงานได้ไหม ไม่ได้ ไม่ได้เพราะอะไร เพราะทุนมันอ่อน แต่ถ้ามีคำบริกรรมมันจะไม่ทำ

แต่โยมกลับไปอย่างนี้นะ โยมกลับไป พอมันกึ่งๆ มันว่างๆ พยายามนึกพุทโธขึ้นมา ถ้ายังนึกพุทโธได้ พอนึกพุทโธขึ้นมา เพราะอะไรรู้ไหม เพราะมันจะไม่ยอมทำงาน จิตมันขี้เกียจ โกสัชชะ จิตมันคือ พอจิตมันคือ โกสัชชะภาษาบาลี แล้วพยายามพุทโธๆๆ ไว้ ฝืนมันๆๆ แล้วก็ฝืนมันอย่างนั้น มันจะไม่ยอมทำยังไงก็ฝืนมันไปๆๆ เดียว โยมจะเห็นผล

องค์ของภวานานะ คำบริกรรมนี้สำคัญ จะบริกรรมอะไรก็ได้แต่ต้องมีคำบริกรรม ถ้าคนมีคำบริกรรมเหมือนกับเราที่เกาะ เหมือนกับเราไปแบบมีพี่เลี้ยง ไปแบบมีคนดูแล กับเราไปแบบสัตว์ไม่มีเจ้าของ จิตนี้เหมือนสัตว์ มันคือด้าน แล้วปล่อยให้มันคิดคึ้นอยู่ในใจโดยไม่ควบคุมมัน กับมีเจ้าของ คือพุทโธหรือมีสติ จับจูงสัตว์จูงเชือก แล้วเชือกมัดอยู่ที่คอสัตว์แล้วดึงมันไป ต้องเป็นอย่างนี้ เต็มขาด

ยังสงสัยให้ถามกลับมา

ถ้าไม่มีคำบริกรรมนะมันกึ่งๆ อย่างนั้น กึ่งๆ อย่างนั้นเพราะอะไรรู้ไหม ในวงการกรรมฐาน ถ้าพูดถึงผลที่มันเกิดขึ้นมา เรามาคุยกันนะ เหมือนกับ เราเป็นนักธุรกิจจะในเพชรพลอยก็ได้ อะไรก็ได้ เราจะเอาเพชรพลอยมาทำการประมูลกัน แล้วเราจะเอาเพชรพลอยมาวางบนโต๊ะประมูลกัน ต่างคนต่างเอาเพชรเอาพลอยมาวางกัน

เวลาเอาเพชรเอาพลอยมาวางมันมีแต่กรรมฐานที่เอาเพชรเอาพลอยมาวาง เราไม่เคยเห็นใครเอาเพชรเอาพลอยมาวางเลย มีแต่เอาก้อนกรวด มีแต่เอาก้อนดินมาวางแล้วประมูลว่าเป็นเพชร เพราะอะไร ก็เพราะไอ้นี้ เพราะเริ่มต้นพื้นฐานมันไม่มี ถ้าพื้นฐานมันมีขึ้นมามันจะมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา แล้ววิปัสสนาไปมันจะเป็นผลขึ้นมามันจะเป็นเพชรเป็นพลอยขึ้นมา

ในวงการ ในธุรกิจในวงการประมูล เวลาเขาประมูลเหมือนกัน นักธุรกิจนะเขาดูออกว่าเพชรแท้เพชรปลอม พลอยเทียมพลอยหุงรู้หมดละ กล้ายืนยันตรงนี้ เพราะถ้ายืนยันตรงนี้ถึงผลใจ ถ้าพื้นฐานมันมีมา ปฏิบัติไปยังไงแล้วแต่มันต้องมีผล แต่ในวงปฏิบัติเรา โยมก็ไปมาในประเทศไทย

ไปคูสิ ครูบาอาจารย์ที่เผาไปแล้ว ที่เป็นพระธาตุมีที่ไหนบ้าง ก็เห็นกันอยู่ แล้วไปคูฝ่ายปฏิบัติที่อื่นมีบ้างไหม มีแต่ข่าวลือ มีแต่ข่าวแต่ไม่เคยเห็น

ถึงเพราะมีคำบริกรรมไป คำบริกรรมมาจากไหน มาจากหลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่น มาจากต้นข้าวของเราไป แล้วต้นข้าวของเราทำมาแล้วพิสูจน์มาแล้วมันถูกต้อง แล้วสิ่งที่ว่ากันไป ไม่อยากจะพูดเลยนะ ถ้าพูดว่า คุณจิตเฉยๆ อะไรเฉยๆ นี้ เราไม่เชื่อเลย เพราะอะไรรู้ไหม เพราะหลวงตาท่านบอกเลย

“ท่านเสื่อมไปปีกับ ๖ เดือนเพราะเราดูจิตเฉยๆ ขาดคำบริกรรม”

เสื่อมอยู่ปีกับ ๖ เดือนเกือบเป็นเกือบตาย กลับมาพุทธโร ๓ วันแรกอกเกือบแตก เพราะมันเคย ดูจิตเฉยๆ เหมือนสัตว์ ปล่อยมันเข้าป่า สะบาย สบาย ดูกันเฉยๆ อย่างนี้ สัตว์มันก็อยู่ในป่าไอ้เจ้าของมันก็อยู่บ้าน แล้วจะใช้มันเป็นประโยชน์อะไรล่ะ

พอพุทธโร เอาเชือกไปรัดคอมันไว้ ดึงไว้ ไปไหนก็เอาไปด้วย เวลาจะเอาไปไหน ก็ใช้งานได้เลย ท่านบอกเพราะท่านดูจิต ท่านไม่มีคำบริกรรม เสื่อมไปปีกับ ๖ เดือน แล้วมากำหนดพุทธโร ฟังสิ หลวงตาพูดอยู่ทุกวันเลย ไอ้ที่จิตเสื่อมปีกับ ๖ เดือน ปีกับ ๖ เดือน เพราะเราไม่มีคำบริกรรม มันพิสูจน์กันมาหมดแล้ว แต่เพราะพวกเราเห็นใครก็แล้วแต่ มาพูดว่า “ทำอย่างนี้ก็ได้ ทำอย่างนี้ก็ได้”

คำว่าก็ได้นี้ ขอคุณผลงานบ้างสิ พุคก็พูด นี่สังเวชจริงๆ นะ สังเวชว่าชาวพุทธแท้ๆ ชาวพุทธกันแท้ๆ เลย พระพุทธเจ้าปฏิเสธอาฬารดาบสมาแล้ว เพราะสมาบัติปฏิเสธ มาแล้ว พระพุทธเจ้าปฏิเสธอาฬารดาบส อุทกดาบสมาแล้ว พระพุทธเจ้าปฏิเสธเคียรถีย์ เรามาทั้งหมดแล้ว พระพุทธเจ้ามารื้อคันของพระพุทธเจ้าเอง

แล้วเราก็เวลาบวชนะ “ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์” เวลาสอนก็ สอนฤทธิชีไพร มันเปล่งปฏิญาณตนว่าเป็นชาวพุทธ ปฏิญาณตนนะ ว่าขอถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แล้วพระธรรมคืออะไร พระธรรมนะ แล้วสอนอะไรกัน เพราะ ธรรมะมีใจ ก็เปิดมาสิพระไตรปิฎกหน้าไหน สอนว่ายังไง อะไรว่าอย่างไร อันนี้มัน ชัดเจนนะ

ฉะนั้น ถ้าทิศทางไหน เราจะบอกว่ากรรมฐาน ๔๐ ห้องมีอยู่แล้ว แล้วเราก็ ขอให้ ๑. ขยัน ๒. มีคนมาถามมาก ว่าภาวนามานานแล้วไม่ได้ผลเพราะอะไร เราคุยกัน ถึงผลของการภาวนา แต่เราไม่พูดถึงเหตุของการภาวนาเลย

๑. องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนแล้ว ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติต้องถือศีล ๘ ก่อน ถือศีล ๘ นะ ถือศีล ๕ ก็ได้ถ้าภาวนาได้ ถ้าภาวนาไม่ได้เราก็ต้องถือศีล ๘ ถือศีล ๘ เพราะถ้าไม่กินข้าวเย็น เพราะกินข้าวเย็น พอดตอนเย็นเรากินข้าว อาหารในกระเพาะ ๖ ชั่วโมงกว่ามันจะย่อย แล้วเวลาเราไปนั่งภาวนา อาหารเต็มกระเพาะเลย

ระบบย่อยมันก็ทำงานของมันไป ไอ้ที่พุทโธก็พุทโธไปแล้วมันก็หาไปเรื่อยๆ แล้วมันก็จะหลับไปไง ถ้าเราไปผ่อนอาหารตอนมือเย็น คูลี่ ที่วัดหลวงตาท่าน พระฉันข้าวไม่เคยครบเลยเพราะอะไร เพราะว่าพอไปผ่อนแล้วร่างกายมันเบา เวลาไปนั่งมันก็เหมือนแบบว่าเรามีโอกาสมากขึ้น

นักกีฬาถ้ามีเวลาและมีโอกาสการแข่งขันมันก็จะง่ายขึ้น ไอ้นี้ก็เหมือนกัน เราต้องดูก่อนว่าเราทำอะไรบ้าง วันนี้เราตั้งสติบ้างไหม ตั้งแต่เช้าเราผลอดตลอดไหม ถ้าวันนี้เราเข้าขึ้นมาเราตั้งสติของเรา เราทำตัวของเรารุ่งขึ้นมา เวลามานั่งภาวนามันก็ง่ายขึ้น มันต้องมีการฝึกสติ ไอ้ที่เราไม่ได้ทำอะไรกันเลย

นักกีฬาไม่ได้ซ้อมเลย ถึงเวลาก็ขึ้นแข่ง ขึ้นแข่งแพ้ทั้งนั้นนะ มีแพ้กับแพ้ แล้วก็ไม่เคยคิดเลย จะแข่งอย่างเดียวนะ จะขึ้น จะภาวนาอย่างเดียว จะภาวนากันตลอดเลย แต่ไม่เคยคิดไม่เคยปรับปรุงตัวตรงนี้เลย พอเราพูดไปนะเขาได้คิด แล้วเขาก็กลับไปพัฒนาได้ผลอยู่

ใช่ วงการแพทย์นะถ้าเราอดอาหาร เราทำอะไร จะทำให้กระเพาะอาหารมันมีปัญหา มันมีบ้าง คำว่ามีบ้างจะบอกว่าไม่มีเลยก็คงเป็นไปได้ แต่ผลที่ได้มันมากมาย มหาศาล อดอาหารนี่หิวมากๆ เลยนะ หิว ท้องนี้ร้องโง้งๆ เลย แต่มันเหมือนคนป่วยนะ ร่างกายมันจะเบามาก เวลานั้นสมาธิมันง่าย เรานี้ออดอาหารมาเต็มแรง ท้องนี้ร้องป่นป่วนตลอดเวลาเลย

แต่อย่างทีหลวงตาท่านพูดนะ ท่านบอกว่าเวลาอดอาหารไปภาวนาดี แต่ถ้าอดไปตลอดก็ไม่ได้เพราะร่างกายมันขาดอาหาร เวลาจะกินข้าว มันเถียงกันในใจนะ ไอ้ใจหนึ่งก็ไม่กินจะตายนะ อีกใจหนึ่งก็ถ้าไปกินแล้วเดี๋ยวก็ต้องกลับมาล้างหงนะ ตอนนี้นั่งดีมากเลย แล้วถ้าไปกินมันเพิ่มกระเพาะ แต่พอกินแล้วกลับมาก็ต้องมาสู้กับวงแหวนหาวนอน ก็ต้องมาสู้ เวลาคนที่กำลังได้เสียมันเป็นอย่างนั้น

ทีนี้เวลาเราพูดกัน เราพูดกันแต่ทางวิทยาศาสตร์ เราพูดกันแต่ทางโลกเราไม่ได้ห่วงเรื่องนามธรรมเลย เราไม่ได้ห่วงคุณสมบัติของใจกันเลย เราไปห่วงแต่ตรงนั้นหมดเลย ถ้าเราคิดอย่างนี้ เราเข้าใจถึงว่า เราห่วงคุณธรรมบ้าง ไอ้ที่เราจะใช้สอยเราจะทำอะไร

เราก็พอประมาณไป ไม่ใช่ไม่กินไม่ใช่ กินใช้พอประมาณ เพื่อจะให้ร่างกายไม่ทับถ่วง
มันไม่กดถ่วงหัวใจใจ นี่เรื่องขององค์ภวานา

โยม : มีชื่อที่สองครับท่านพระอาจารย์ครับ โยมถามว่าการเปลี่ยนองค์ภวานา
บ่อยๆ จะมีผลต่อการภวานาอย่างไร เช่น ถ้าไปปฏิบัติวัดที่ภวานาพุทโธเราก็ภวานาพุท
โธ ถ้าไปปฏิบัติวัดที่ภวานายุบหนองพองหนอ เราก็ภวานายุบหนองพองหนอ

หลวงพ่ : อันนี้มันอยู่ที่เราด้วย ไปที่วัดพุทโธนี่นะ วัดไหนที่ ส่วนใหญ่แล้ว ฟังนะ
ครูบาอาจารย์ที่สอนการภวานา ส่วนใหญ่แล้วถ้าเป็นกรรมฐานจะสอนตามประสบการณ์
ถ้าสอนตามประสบการณ์ สมมุติว่า อย่างเช่นเรา เราถนัดพุทโธมาก เพราะเราภวานาพุท
โธ ถ้ามากับเรา เราต้องสอนพุทโธก่อน เพราะเราสอนตามความถนัด การปฏิบัติ แบบว่า
เราชำนาญยังงี้ก็ต้องสอนอย่างนั้น

เหมือนกับนักกีฬา โค้ชต่างๆ เขาเก่งมากเขาจะโค้ชนักกีฬาขึ้นมาจนนักกีฬาเขา
เก่งมาก นี่เหมือนกัน มันต้องสอนเทคนิคของเขา พุทโธ ถ้าใครภวานาพุทโธ พุทโธสอน
อย่างนั้น เราก็ตามพุทโธนั้นไปถ้าเราทำได้ แต่ถ้าเราไปสำนักไอยูบหนองพองหนอ เขา
สอนอย่างนั้นก็เพราะเขาถนัดอย่างนั้นใช่ไหม แล้วถ้าถนัดอย่างนั้น เราทำแล้วเราได้ผล
ใหม่ มันย้อนกลับมาที่นี้

แล้วถ้าพูดถึงนะ ถ้าเรามีหลัก สมมุติอย่างเรา เราถนัดพุทโธมาก แล้วเราไป
สำนักพุทโธเรากภวานา แล้วบอกว่า พุทโธนี่ดีมากเลย แล้วถ้าเราไปสำนักยวบหนองพอง
หนอเพราะว่าเราจำเป็นต้องไป เราไปแล้วเราก็ลองยวบหนองพองหนอ ถ้ามันได้ขึ้นมาเป็น
โอกาสว่า เออ เรานี้เป็นคนพิเศษ หมายถึงว่ากัวยเตี้ยวแห้งก็กินได้ กัวยเตี้ยวน้ำก็กินอร่อย
เพราะว่ามันเหมือนกันในผล

แต่ถ้าเราไปกินกัวยเตี้ยวแห้งแล้วกินไม่ได้ สมมุติว่าเราไปสำนักเขา เราก็กลับมา
กินกัวยเตี้ยวน้ำ คือเราก็กลับมาพุทโธ แต่เราอาศัยเขา เราจะบอกอย่างนี้ จะบอกว่าคำ
บริการในใจของเรา ไม่มีใครรู้กับเราหรอก เราต้องเทียบว่าเราไปสำนักไหนแล้วปฏิบัติ
แล้วได้ผลอย่างไร แล้วถ้าไปสำนักที่เขาใช้คำบริการคนละส่วนกัน เราก็ไปใช้สถานที่
แต่คำบริการก็อันเดิมใจ นี่มันอยู่ที่เทคนิคใจ แต่ถ้ามันเป็นไปได้ก็ดี

เพราะมีโยมจำนวนมากมาถามว่าไปบางสำนัก ไปทำอะไรเขาแล้วมันทำไมไม่ได้ แล้วก็เครียดด้วย แต่อยากไป เพราะไปแล้วมันพอใจ มันรื่นเริง มันมีพรรคมีพวก เราบอก ก็ไปได้ไม่สำคัญหรอกไม่ผิด เพียงแต่ว่าพอไปแล้วเราก็นั่งพุทโธไปสิ เขาจะสอนอะไรก็ สอนไปเราไปใช้สถานที่เขาไป วัควาอารามเป็นสถานที่ของเรา ใช้เทคนิคอันนี้จำไว้

อะไรที่เขาภาวนาดี ภาวนาดีคือคุณสมบัติของเรา แล้วไปที่ไหนต้องไปนะเพราะ เราเป็นคนนะ เราต้องมีสังกม ถ้าเพื่อนฝูงชวนไปเราก็ก็นั่งไปกับเขา แต่เวลาเราจะเอา คุณสมบัติของเรา เราก็นั่งพุทโธสิ ถ้าเรามา เรายุบหนอพองหนอเคย ไปพุทโธเราก็นั่งยุบหนอ พองหนอสิ ท่านจะพุทโธที่พุทโธของท่านไป อยู่ที่ว่าเราจะได้ประโยชน์ใหม่ แล้วเราเอง จะรู้เอง เพราะจิตมันจะพัฒนา

พอความสงบขึ้นไป ทำความสงบบ่อยครั้ง บ่อยครั้งเข้า จนมันมีรากมีฐานจนเป็น สมภาสิ พอเป็นสมภาสิแล้วมันจะพลิกขึ้นไปวิปัสสนา ฟังนะ คำว่าวิปัสสนาคือจิตมันตั้งมั่น แล้วจิตมัน ไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันเห็นจากจิต

ถ้าเห็นจากจิตมันสะท้อนหัวใจมาก แต่ที่เราเห็นกันอยู่ที่นี่ มันเห็นจากสัญญา เห็น จากตาเนื้อ เห็นจากความคิด เราคิดเรื่องร่างกาย เราคิดเรื่องสังขาร เราคิดเรื่องเวทนา แต่ มันไม่ได้คิดมาจากจิต ถ้าเราคิดมาจากจิต จิตมันต้องมีพื้นฐานก่อน ถ้าจิตมีพื้นฐานก่อน พอจิตมันคิดมาจากจิต จิตมันเห็นจริง พอจิตมันเห็นจริงนี้ โอ้อโฮ ถ้าคนเห็นนะ โอ้อโฮๆ มันถึงจะละกิเลสได้ มันจะถอนอุปาทานได้

ไอ้ที่เราคิดกันนี่นะมันเหมือนปริยัติ คือ เราเรียนหนังสือ เราอ่านแล้วพระพุทธเจ้า ว่าอย่างนั้นๆ ถ้าอ่านหนังสือนะแล้วเข้าใจ ถ้าอ่านหนังสือจบแล้วเข้าใจ แล้วเป็นพระ อรหันต์นะ เมืองไทยมีพระอรหันต์ทั่วประเทศเลย แต่นี่มันอ่านแล้วมันก็ไม่เข้าใจ

อ่านธรรมของพระพุทธเจ้าแต่ใจมันก็ไม่เข้าใจ แต่ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา สมภาสิ สำคัญอย่างนั้นนะ สมภาสิสำคัญมาก นี่จะบอกว่าถ้าผลมันเกิดขึ้นมาอย่างนี้ สมภาสิมันเกิดขึ้นมาอย่างนี้ แล้วเราไปทำ สมภาสิเกิดแล้วเราก็นั่งทำไมไม่ได้นะ เราจะแกง เราจะทำแกง เรา เตรียมพร้อมเลยแต่เราขาดเครื่องแกง เราทำไม่ได้แล้ว

สมาธิหนสองหนวิปัสสนาไม่ได้หรอก เพราะกำลังมันไม่พอ เห็นไหมที่บอก ต้องทำสมาธิ ทำสงบบ่อยๆ จนจิตตั้งมั่นไง จนจิตตั้งมั่น จิตมีพื้นฐาน เครื่องแกงเราต้องพร้อม เราจะทำอาหาร เราต้องมีวัตถุดิบพร้อมเลยจะทำอาหารอะไร อยากจะทำอาหารอยู่ มีแต่เตากับภาชนะไม่มีอาหารเลย เห็นไหมถึงว่าต้องทำความสงบบ่อยๆ ที่ครูบาอาจารย์ ท่านสอน เพราะครูบาอาจารย์ท่านทุกข์ยากมาก่อนนะ

คุณิ บรรพบุรุษของพวกเราเสียดินหมอนใบมาจากเมืองจันทน์นะ ตอนมาทุกข์ยากขนาดไหน แล้วก็มาสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมาเนี่ย เรามันรุ่นลูกรุ่นหลาน เราเกิดมากินมรดกของพ่อแม่ นี่เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ของเราว่าจะปฏิบัติมา เสียดินหมอนใบมาทุกข์ยากกันมามากเพราะว่าไม่มี.. ตำราบอกไว้แต่ไม่มีใครสอน แล้วท่านรื้อค้นขึ้นมา จนท่านทำของท่านผ่านมาได้ แล้วท่านสอนมา

ไอ้พวกเรา เด็กรุ่นใหม่เดี๋ยวนี้มันไม่เหมือนรุ่นบุกเบิกเพราะมันอ่อนแอ นี่ก็เหมือนกัน ธรรมเนียมเดี๋ยวนี้อ่อนแอ ธรรมเนียมเดี๋ยวนี้ซุบมือเปิบ ธรรมเนียมเดี๋ยวนี้สุกเอาเผากิน จะเอาแต่ตามใจตัวเองแล้วไม่ได้ผล ไม่ได้ผล! ถ้าธรรมเนียมเราเหมือนรุ่นพ่อรุ่นแม่ เสียดินหมอนใบ หนักเอาเบาสู้ เพราะเราทุกข์ยากมาจากเมืองจันทน์ เมืองจันทน์ไม่มีแผ่นดินทำกิน ไม่มีอะไรเลย

พอเข้ามาถึงปากน้ำ “กูรอดตายแล้ว กูรอดตายแล้ว” เขียวขจีไปหมดเลย รอแต่กำลังลงไปทำมาหากิน ทุกอย่างพร้อม รอแต่เราลงไปบุกเบิก แล้วนี่เหมือนกัน ถ้าเราไปที่ไหนแล้ว อะไรเป็นประโยชน์กับเรา เราต้องตรงนี้ แล้วเวลาภาวนาไปอย่างเช่นเรา พุทโธๆ ไปบางที่มันก็เบื่อ พอบางที่มันจะเบื่อมันคิดยังไงล่ะ มันก็ใช้พิจารณา

ใช้พิจารณาแบบ เกศา โลมา นขา ทันตา ตโจ พอจิตมันพุทโธๆ ไปพอมันสงบออกมาพิจารณากายบ้าง เพราะพิจารณากาย ฟังสิ อย่างหลวงปู่เจี๊ยะกับหลวงตาท่านพูดบ่อย ธาตุ ๔ และขันธ ๕ เป็นได้ทั้งสมณะ เป็นได้ทั้งวิปัสสนา ถ้าจิตเรายังไม่สงบ เรากำหนดพิจารณาเรื่องเกศา โลมา นขา ทันตา ตโจ ถ้ามันปล่อยมามันก็เป็นสมณะ

แต่ถ้าจิตมันสงบแล้วมันมีกำลังของมัน เวลาพิจารณา เกศา โลมา นขา ทันตา ตโจ มันพิจารณาแล้ว มันขยายภาพ มันวิภาคะ มันสะท้อนหัวใจ อันนี้เป็นวิปัสสนา มัน

เป็นไปได้ มันเป็นไปได้เพราะอำนาจของจิต มันจะเป็นไปได้เพราะฐานของจิต ถ้าจิตมีกำลังนะ มันจะเป็น

ถ้าจิตมันกำลังอย่างนี้ พอเป็นปุถุชนอยู่ การพิจารณาอย่างนี้มันจะเป็นสมถะ แต่ ถ้าจิตมันเป็นสมาธิมีพื้นฐานแล้ว ถ้าวิปัสสนา ถ้าเราใช้ปัญญาแล้วมันจะเป็นวิปัสสนา มันรู้หมด จิตนี้มันจะรู้หมดเลย ถ้าทำไปแล้วมันจะรู้ของมันไป มันจะพัฒนาของมันไป

นี่เกิดจากการกระทำทั้งหมด ศาสนาเห็นใหม่ งานนอกงานใน ตอนนีเราทำงาน นอกกัน สัมมาอาชีวะ ประกอบหน้าที่การงาน งานนอกทั้งนั้นเลย งานใน งานในของเรา จากข้างใน มันถึงสำคัญตรงนี้ ธรรมเนียมที่ว่าติคครุติคอาจารย์

ติคครุติคอาจารย์ตรงนี้ไง เพราะบางทีนี่นะ พอจิตเราเริ่ม เราเป็นปุถุชนใช้ใหม่ เราพิจารณาของเราอยู่ แล้วมันปล่อยเข้ามา เข้าใจว่าเป็นวิปัสสนา มันปล่อยนะ พอปล่อย มันก็เว้งว่างว่างหมดคนะ ไม่ใช่หрок มันปล่อยเข้ามาเป็นสมถะ เพราะอะไร เพราะว่า พอปล่อยเข้ามามันเป็นพลังงานไง พอการปล่อยอย่างนี้มันปล่อย พอมันปล่อย สมมุติว่าเรา ทำงานยุ่งเต็มที่เลย แล้วพอทำงานเสร็จเรานั่งพักนี่สบายไหม สบาย

แล้วสบายแล้ว เดี่ยวก็ต้องทำใหม่กันแล้ว เห็นใหม่ก็ต้องออกไปทำใหม่ นี่ก็ เหมือนกัน พอมันออกมาพิจารณา มันปล่อยมันก็เป็นสมถะ พอสมถะนี้ พอเราทำงาน บ่อยครั้ง บ่อยครั้งเข้า จนเราชำนาญขึ้นมา พอชำนาญขึ้นมา จิตมันเป็นพื้นฐานแล้ว ถ้า งานนั้นทำได้ งานที่เราจะทำอยู่นี้ ถ้าเราชำนาญมาก เราทำป๊ปปๆ เสร็จแล้ว

คนที่ไม่เคยทำงานนี้เลยมันจะไปทำงานแทนเรา มันก็ต้องมาฝึกงาน พอมันมา ฝึกงานมันก็ต้องทำตก ทำหล่น ทำเสียหาย จนกว่ามันจะชำนาญขึ้นมา มันก็เป็นสมาธิ ถ้า มันชำนาญ พอมันออกไปเป็นวิปัสสนา มันออกไป พอทำชำนาญป๊บบมันจะเป็นธุรกิจ ขึ้นมา เพราะธุรกิจมันได้ผลประโยชน์กลับมา ผลประโยชน์กลับมาคือกำไร วิปัสสนา เกิดตรงนี้ไง

จะบอกว่ามันไม่มีสูตรสำเร็จว่าจะชี้แค่ไหนถึงแค่ไหน มันจะมีครูบาอาจารย์ผู้ ที่ ชำนาญการ คอยชี้แนะ แล้วคอยอย่างนั้น แต่ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ก็ต้องดูต้องไถ่กันไปเอง แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ไม่ต้องดูต้องไถ่ ขึ้นไปบอกอาจารย์ อาจารย์จะผลัวะ! คนถ้าเคยผ่าน

คนชำนาญการ คนชำนาญการนะฟังที่เดียวรู้หมด เพราะชำนาญ ทำมาจนชำนาญ ทำมา จะไม่รู้ได้ยังไง

อาจารย์ของคน อาจารย์ของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมันต้องผ่านมาก่อนแล้ว แล้วสิ่งที่เราผ่านมาเขาถามว่า 'ไม่รู้' มันจะเป็นงานกระเบื้อง ถ้ามันมีอย่างนี้มันก็เป็นประโยชน์กับเรา จะบอกว่าถ้ามันไปสถานะไหน เวลาครูบาอาจารย์สอนเห็นใหม่ ถ้าเราเปลี่ยนแปลง บ่อยเหมือนย้ายต้นไม้บ่อย การย้ายต้นไม้บ่อยคือเราเปลี่ยน เราย้ายต้นไม้

แต่ถ้าเราเปลี่ยนเป็นอุบายมันต้องเปลี่ยนนะ ทำบางที เราไปทางประจำมันจะชิน แล้วมันจะเบื่อหน่าย ถ้าเส้นทางเราได้เปลี่ยนใหม่ๆ เราจะหุดา ฮู้ ตื่นเต้นเลย นี่เหมือนกัน ถ้าบางทีเราก็ต้องเปลี่ยน เขาเรียกว่าอุบาย อุบายถ้าพูดไปเหมือนกับเจ้าเล่ห์แล้ว นี่ก็เลส ไม่ได้นะ พูดอย่างนี้ว่าเจ้าเล่ห์ๆ อย่างนี้เจ้าเล่ห์

อุบายที่เราจะทำให้มันได้ผลมากขึ้น ไม่ใช่เจ้าเล่ห์ แต่ถ้าเราชินชา บางทีทำแล้ว มันจะซ้ำเดิมแล้วมันจะไม่ได้ประโยชน์ นี่มันจะต้องอยู่ที่ เราลองเปลี่ยนแปลง หรือครูบาอาจารย์คอยแนะนำ บางทีพอทำไปแล้วมันไม่ได้ประโยชน์ มันต้องเปลี่ยนแปลง มันจะมีการเปลี่ยนบ้างแต่ไม่ใช่ย้ายต้นไม้

บางอย่างก็ทำไปแล้วผิด บางอย่างไม่ทำก็ผิด อันนี้มันเป็นระดับชั้น แล้วเวลาเราคุยกันเราจะคุยกันแบบโลก คือผูกมัด คือพูดอย่างนี้ต้องเป็นอย่างนี้ แต่ถ้าเป็นธรรมะนะ ปุถุชน กัลยาณปุถุชน โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล มันลึกซึ้งใจ เหมือนกับ กิน รับประทาน เสวย มันจะเป็นอย่างนั้นแล้วมันจะลึกไปเรื่อยๆ

แต่เวลาเราพูดกัน ถ้าคนไม่ได้ปฏิบัตินะ มันไม่ได้พูดให้ลึกลงไป กินเสวยมันก็ระลึกอันเดียวกันหมด มันเป็นอย่างนี้ ไม่ใช่ว่าจะเบี่ยงนะ เวลาพูดนี้เรารู้เลย ถ้าพูดอะไร ไปโยมจะบอกว่า เวลาเราพูดธรรมะ แหม เข้มแข็งนัก เวลาตอบปัญหาหนีหลบไปหลบมา

เราจะบอกว่า พระพุทธเจ้าท่านพูดอย่างนี้ไง เวลาที่ท่านตรัสรู้แล้ว ปรรณามา รื้อสัตว์ชนสัตว์ แล้วพอเห็นความลึกซึ้งที่มันเป็นอย่างนี้จะสอนใครได้หนอ สอนแล้วเขาจะเข้าใจได้ยังไง เพราะโลกมันคิดกันระนาบเดียวไง ความคิดคือพื้นฐานหมดเลย แต่ถ้า

เป็นธรรมชาติ โลกียปัญญา มันมีโลกุตระปัญญา นี้โลกียะ คือปัญญาจากความคิด ปัญญาจากข้อมูลใจ โลกคือปัญญาจากข้อมูล โลกียปัญญา แต่ถ้าเป็นธรรมจักรไม่เป็นเช่นนั้น

ถ้าปัญญาจากข้อมูลโดยพื้นฐาน เพราะข้อมูลมาจากเรา เรามีกิเลส ข้อมูลนี้คือข้อมูลกิเลสพาไป โลกียปัญญาคือปัญญาจากกิเลส ถ้าโลกุตระปัญญาคือปัญญาโดยธรรมที่นี้โดยธรรม ธรรมต้องมีสมาธิเป็นพื้นฐาน มันจะไปกดตัวตน กดกิเลสนี้ให้สงบก่อน แล้วมันจะออกโดยธรรมชาติของมัน แล้วมันมีออกแว็บๆ ใหม่ๆ แต่จนช้านานการมันจะคล่องตัวมาก จนออกเป็นธรรมจักร มันจะหมุนของมันตลอดเวลา

อย่างทีหลวงตาท่านบอกว่า เวลาที่ปัญญามันหมุน มันเหมือนน้ำป่าที่ไหลเต็มที ยิ่งไว้ จนไปถามหลวงปู่มันนะ

“ไอ้ออกปัญญานี้มันออกแล้วนะ ออกจนไม่ได้หลับไม่ได้นอน”

เวลาถ้ามันคล่องตัวแล้วมันจะหมุนขนาดนั้นนะ

“ไอ้บ้าสังขาร ไอ้บ้าสังขาร”

ต้องกลับมาพักก่อน ไม่พักมันจะหมุน หมุนจนไม่มี.. นี้ไง อตตกิลมถานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค เราไปมองข้างนอก เราไม่มองกันข้างในเวลาจิตที่มันเป็นไป เวลาภาวนาไป ประสบการณ์อย่างนี้ หลวงตาท่านประสบมาแล้ว แล้วถ้าใครประพฤติปฏิบัติแล้วนะ ถ้ามีคุณธรรมจะเป็นได้แบบนี้ ผู้สั่นกิลเลสจะต้องผ่านประสบการณ์อย่างนี้เหมือนกัน เพียงแต่หนักเบาต่างกันเท่านั้น

แล้วพอเคยผ่านประสบการณ์อย่างนี้มา เวลาครูบาอาจารย์องค์ใดพูดออกมา ผู้ที่ผ่านมาต้องรู้เหมือนกันหมด เพียงแต่หนักเบากว้างขวาง กว้างแคบต่างกันโดยจิตนิสัย แต่จะต้องเห็นอริยสังข์เหมือนกัน

ฉะนั้นถ้ามันเห็นเหมือนกันแล้วนี้ คนที่เห็นเหมือนกันคนที่รู้เหมือนกัน สอนมันจะผิดไปไหน แล้วมันจะสอนไปทะเลาะกันทำไม ถ้าสอนแล้วยังไขว้เขวยังขบเกลียวกันนะ ไม่องค์ใดผิดก็ต้ององค์หนึ่งผิด แต่ถ้าเป็นธรรมจักรเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นไปไม่ได้ จะต้องเป็นไปในทางเดียวกันหมด เพียงแต่วิธีการอะไรนี้

แต่มันก็ไม่ขัดกัน ไม่ขัดกันหรอกเพราะมันต้องรู้เหตุเหมือนกัน เพราะมันทำลายกิเลส
เหมือนกัน